



Handläggare: Anders Ödmark
Telefon: 08 508 05 178
Dnr 1.2.1.-193-2011
Sammanträde 19 april 2011

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Underlag för budget 2012 med inriktning 2013 och 2014 Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner underlaget till budget och överlämnar det till kommunstyrelsen

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Ärendet

Detta är nämndens underlag till kommunstyrelsen inför dess beredning av förslag till budget för staden åren 2012-2014. I ärendet beskrivs trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor, större avvikelser samt behov av nybyggnad, ombyggnad m.m. under kommande treårsperiod. Vidare redovisas ur ett lokalt perspektiv prioriteringar och andra synpunkter, som bedöms vara av värde för stadens översiktliga och långsiktiga planering i enlighet med de övergripande mål för staden som fastlagts av kommunfullmäktige. Enligt stadsledningskontorets anvisningar ska budgetunderlaget vara kortfattat och övergripande. Dispositionen följer anvisningarna.

Ärendet har sammanställts av stadsdelsdirektörens stab. Information har skett i förvaltningsgruppen (14 april), pensionärsrådet (11 april) samt handikapprådet (11 april).

Bilaga

Blanketter till stadsledningskontoret

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 Stockholm ska vara attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Inflyttningen till stadsdelen fortsätter och bostadsbyggandet sker i hög takt.

Samarbete pågår med fastighetsägare kring boendemiljö, trygghet, ungdomsfrågor och service med inriktning på att motverka utanförskap och främja delaktighet.

En plan för stadsdelsområdet över infrastruktur, byggande, kommunikation, service och rekreation utarbetas under perioden.

I Hässelby Gårds centrum pågår utvecklingsarbete enligt BID- konceptet med intressenter från fastighetsägarna, SL, trafikkontoret, näringslivet, polisen och förvaltningen.

Nämndens näringslivsråd arbetar med ett förslag till handlingsplan där det övergripande målet är att skapa förutsättningar för 10 000 nya arbetstillfällen fram till år 2020.

Arbetet med att öka tillgängligheten i stadsmiljön sker löpande enligt Hässelby-Vällingbys tillgänglighetsplan.

Flera initiativ och åtgärder planeras och genomförs i samråd med fastighetsägare, polis och andra lokala intressenter för att öka tryggheten. Ett handlingsprogram för genomförande av trygghetsvandringar har upprättats samt en aktivitetsplan om trygghet för äldre.

1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Antalet barn i förskoleåldern beräknas öka med närmare 400 vilket motsvarar drygt 8 %. Samarbetet med enskilda anordnare fortsätter i syfte att anordna förskoleverksamhet för alla familjer som så önskar.

Parallellt med pågående förskoleutbyggnad sker upprustning av äldre förskolor.

Fortsatt kvalitetsutveckling planeras inom ramen för ”Förskola på 2000-talet”, vilket innefattar utveckling av det pedagogiska arbetet utifrån den reviderade läroplanen för förskolan och fortsatt arbetet med stadens indikatormodell.

Jämställdhetsarbetet inom förskolan får ökad fokus genom forskningscirklar i samverkan med Södertörns högskola.

Antalet barn med annat modersmål än svenska fortsätter att öka. Barnens språkutveckling och den mångkulturella förskolan är ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde.

Satsningar görs för att stärka förskolläraryrkets attraktionskraft. Samtidigt påbörjas arbetet med att kartlägga förskollärarnas utbildningsnivå för att så många som möjligt ska få ut sina förskollärlärolegitimationer.

Fritidsverksamheten prioriteras med fortsatt satsning på parklekar, fritidsgårdar, fältverksamhet och sommarverksamhet, t.ex. vid dagkollo och strandbaden.

Det självständiga och oberoende kulturlivets engagemang ska utgöra en viktig del av stadsdelsområdets utveckling och vara en del av Hässelby-Vällingbys profil.

Genom riktad kommunikation och nätverksbildande insatser engagerar förvaltningen till samverkan kring olika kulturaktiviteter.

Inom äldreomsorgen förväntas behovet av hemtjänst att vara relativt konstant medan behovet av vård- och omsorgsboende förväntas öka.

Hässelgårdens vård- och omsorgsboende hus A upphandlas under 2011. Förvaltningen bedömer att behovet av boendeplatser kan tillgodoses inom stadsdelen.

Förvaltningen arbetar strategiskt för att all omvårdnadspersonal som saknar grundutbildning ska erhålla vidareutbildning.

Inom stöd och service till funktionsnedsatta och socialpsykiatrien löper flera entreprenadavtal ut under slutet av perioden och nya upphandlingar kommer att göras.

Behovet av lönearbete har ökat för personer med lindrig utvecklingsstörning och neuropsykiatriska diagnoser. Det behövs fler aktörer och ytterligare verksamhetsformer, som kan ta emot personer med olika former av funktionsnedsättning på arbetsmarknaden.

Förvaltningen fortsätter att verka för att gruppboendestäder och servicelägenheter inrättas i aktuella nybyggnadsprojekt.

Inom individ- och familjeomsorgen kommer inflyttningen av familjer med stora hjälpbehov sannolikt att fortsätta under perioden.

Samverkan kommer att ha fokus på polis, skola och BUP och fritiden för att komma till rätta med ungdomsproblematiken.

Tidiga insatser för de yngre barnen är viktiga. Samverkan mellan socialtjänsten och förskolan ska prioriteras.

Metoder och arbetssätt bör kartläggas och utvecklas i syfte att främja att barn och deras föräldrar får en så trygg boendesituation som möjligt.

Inom familjestödsenheten ska de gruppverksamheter vid familjecentralerna, som riktar sig till unga föräldrar, fortsätta att utvecklas.

För fortsatt hemflyttning från socialpsykiatriens HVB utvecklas individuellt utformade stödinsatser och övervägs ytterligare ett gruppboende samt förutsätts fortsatt tillgång till tränings- och försökslägenheter.

Nya former av boenden och arbetsmetoder i form av daglig tillsyn kommer att behövas för personer med långvarig problematik av missbruk, ofta i kombination av hemlöshet, psykiatriska och fysiska diagnoser.

Många av de hushåll som är beroende av ekonomiskt bistånd har varit beroende av detta under lång tid. Många står långt från arbetsmarknaden beroende på ohälsa, socialt utanförskap och bristande kunskaper i svenska. Denna problembild kommer sannolikt att bestå under perioden.

Förvaltningen planerar en servicefunktion som medborgarna kan vända sig till för vägledning, rådgivning i myndighetskontakter, uttolkare av myndighetsbeslut, pappersexercis m.m.

Behovet av arbetsträning bedöms komma att öka. Arbeta har påbörjats för förberedande gruppverksamhet för personer som ännu inte klarar att delta i arbetsträning eller praktik.

Den enskilde brukaren ska ha uppleva att den har möjlighet att välja mellan olika alternativ. Framst sker detta via Jämför service på stadens webbplats. En ny pedagogisk plattform är under framtagande samtidigt som utveckling av e-tjänster pågår. För att möta utvecklingen inom informations- och kommunikations teknologi satsar förvaltningen under en treårsperiod på utbildning, i samverkan med Skolverket, inom praktisk IT och mediekompetens.

Under 2011 genomförs en medarbetarenkät. Arbetet med resultatet kommer att vara en prioriterad fråga.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron fortsätter. Målet är att minska korttidssjukfrånvaron och förebygga ytterligare långtidssjukfrånvaro.

Medarbetarnas kompetensnivå ska utvärderas och planeras en gång om året vid medarbetarsamtal med den enskilde. Personalavdelningen blir mer aktiv i arbetet med kompetensutveckling genom stadens övergripande uppdrag kring individuell kompetensutveckling.

Förvaltningens utbildning för alla chefer kommer att fortsätta inom områdena personal, ekonomi, arbetsmiljö, kommunikation, hälsa, rehabilitering m.m.

1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Förvaltningens strukturerade uppföljningssystem för ekonomistyrning och budgethållning vidareutvecklas genom ökad tyngdpunkt på redovisning av konkreta åtgärder i de lägen där risk för underskott bedöms föreligga.

2. Nämndens verksamhetsområden

2.0 Attraktivt och tryggt stadsdelsområde

Ökat bostadsbyggande och befolkningsutveckling

Inflyttningen till stadsdelsområdet ökar påtagligt. Befolkningen kommer att uppgå till 70 100 år 2014. Bostadsbyggandet sker i fortsatt hög takt under planperioden. Ett väl utvecklat samarbete pågår med både kommunala och privata bostadsföretag kring boendemiljö, trygghet, ungdomsfrågor och service med inriktning på att motverka utanförskap och främja delaktighet. En genomarbetad plan för stadsdelsområdet över infrastruktur, byggande, kommunikationer, service och rekreation utarbetas under planperioden.

I Hässelby Gårds centrum pågår ett utvecklingsarbete enligt det s.k. BID-konceptet med intressenter från fastighetsägarna, SL, trafikkontoret, näringslivet, polisen och stadsdelsförvaltningen. Arbetet sträcker sig över planperioden och syftet är att öka tillgängligheten, attraktionsvärdet samt tryggheten inom området.

Väl fungerande arbetsmarknad – Goda förutsättningar för näringslivet

I Hässelby-Vällingby finns betydligt fler invånare i yrkesverksam ålder än arbetstillfällen. Detta medför kraftig utpendling och många reser långt till arbetet samtidigt som risken för arbetslöshet ökar för personer med lägre utbildning.

Nämndens näringslivsråd arbetar med ett förslag till handlingsplan och måldokument där det övergripande målet är att skapa förutsättningar för 10 000 nya arbetsplatser i stadsdelsområdet fram till år 2020. I handlingsplanen anges ett stort antal inriktningar och planeringsinstrument för att nå önskvärt resultat i samarbete med Stockholm Business Region, exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret och fastighetsägare i området.

Vinsta företagsområde med ca 2 000 arbetstillfällen har ledig kapacitet och skulle kunna ta emot ytterligare arbetsplatser om exploateringsmöjligheterna utnyttjas fullt ut. En grön hantverksby planeras inom området för att öka dess attraktivitet och antalet arbetsplatser.

Det kommunaltekniska området i Lövsta är värdefullt för industrietableringar, som kan generera arbetstillfällen med sitt strategiska läge vid Mälaren för exempelvis sjöfart. Detta bör beaktas i samband med den framtida planeringen för Lövstaområdet.

Vällingby Parkstad som nu planeras i Räcksta inom Vattenfalls nuvarande fastighet utgör en intressant möjlighet för ytterligare företagsetableringar i kombination med bostäder och service i ett nytt ABC-koncept.

Av betydelse för näringslivets utveckling är om "Förbifart Stockholm" byggs genom stadsdelsområdet samt hur väl den tvärsektoriella kommunikationen mot Järfälla och Kista kan genomföras. Byggandet av Växthusvägens förlängning är väsentlig för att öka tillgängligheten mot Järfälla. Reservatet för en tvärsparväg i området bör behållas.

Det är angeläget att befintliga och nya bostäder har goda väg- och kollektivtrafikförbindelser med stadsdelsområdets olika centra och Stor-Stockholms olika noder

samt att det finns möjlighet att på ett enkelt sätt nå rekreationsområden. I arbetet med att utveckla trafiksystemet och förbättra framkomligheten tar förvaltningen hänsyn till detta vid samråden med de tekniska förvaltningarna när nya bostadsområden planeras.

Utvecklingen av stadsdelsområdets vattenmiljöer såsom Nälstaån, Råcksta Träsk, våtmarker i naturområden samt Mälarens stränder är angelägna frågor. Nämnden arbetar här aktivt med Vattenprogrammet för Stockholm.

Tillgänglighet

Arbetet med att öka tillgängligheten i stadsmiljön sker löpande enligt Hässelby-Vällingbys tillgänglighetsplan. I samband med ny- och ombyggnadsarbeten i den offentliga miljön genomförs tillgänglighetsanpassningar inom respektive objekt. Nämnden deltar aktivt i projektet "Fritid för alla" samt arbetar efter stadens Handikappolitiska program i de delar som berör nämnden.

Trygghet

Flera initiativ och åtgärder planeras och genomförs i samråd med fastighetsägare, polis och andra lokala intressenter för att öka tryggheten. Ett handlingsprogram för genomförande av trygghetsvandringar har upprättats samt en aktivitetsplan angående trygghet för äldre. Det lokala brottsförebyggande rådet deltar i arbetet.

2.1 Förskoleverksamhet

Antal barn i förskoleålder beräknas öka med närmare 400 barn (drygt 8 %). För dessa kan cirka 350 nya förskoleplatser behövas. Samtidigt fortsätter efterfrågan på plats i familjedaghem att minska. Samarbetet med stadsdelens enskilda anordnare fortsätter i syfte att anordna förskoleverksamhet för alla familjer som så önskar. Flera former av barnomsorg på obekvämt arbetstid har tagits fram för att möta den ökade efterfrågan av denna verksamhet.

Parallellt med pågående förskoleutbyggnad sker upprustning av de äldre förskolorna, vilka är slitna och otidsenliga avseende såväl verksamhetsförutsättningar som arbetsmiljö.

Fortsatt systematisk kvalitetsutveckling sker inom ramen för satsningen "Förskola på 2000-talet", vilket innefattar utveckling av pedagogisk dokumentation, arbete med stadens indikatormodell, implementering av ny skollag och reviderad läroplan. Tillägg bland kunskapsmålen är där matematik och naturvetenskap.

Brukarnas upplevelse av förskolans kvalitet ska öka. Stadsdelens kvalitetsredovisning ligger till grund för verksamhetens utvecklingsarbete.

Jämställdhetsarbetet inom förskolan får ökad fokus genom forskningscirkel i samverkan med Södertörns högskola. Syftet är att bland annat ta fram strategier och arbetssätt för en genusmedveten pedagogik och samtidigt utveckla förskolornas likabehandlingsplaner.

Andelen barn i förskolan med annat modersmål än svenska fortsätter att öka. Barnens språkutveckling och den mångkulturella förskolan är ett fortsatt prioriterat utvecklingsområde.

Särskilda satsningar behövs för att öka andelen högskoleutbildade pedagoger. Såväl utbyggnad som andelen anställda över 60 år ligger till grund för det stora behovet av nyrekrytering

Det befintliga samarbetet med lärarutbildande högskolor stärks och till grund för detta ligger den organisation för verksamhetsförlagd utbildning som finns inom förvaltningen. Det påbörjade arbetet med vidareutbildning av barnskötare till förskollärare fortsätter. Även när det gäller chefsförsörjning görs satsningar, bl.a. i form av stadsövergripande utbildningar, mot bakgrund av att två tredjedelar av förskolecheferna beräknas gå i ålderspension inom en treårsperiod.

Ökad samverkan med socialtjänstavdelningen sker med fortsatt fokus för att hitta såväl fler som bättre förebyggande arbetsmetoder för att hos förskolornas barn och familjer motverka utanförskap. I detta arbete kan verksamheten vid befintliga familjecenter behöva vidareutvecklas.

Förbättring av IT-nätet måste göras avseende fjorton förskolor vars geografiska placering innebär otillräcklig datahastighet. Samverkan med St Erik Kommunikations AB och STOKAB pågår för att kunna leva upp till målen i stadens kommande IT-strategi för skolan och förskolan.

2.2 Verksamhet för barn och unga

Ett tillgängligt och sunt utbud av fritidsverksamhet för unga är viktigt samt att det finns främjande mötesplatser som är lyhörda för ungas intressen, inspirerar till engagemang och stärker ungas självkänsla. Stadsdelsområdets öppna fritidsverksamhet för unga drivs via entreprenad med parkleks-, fritidsgårds- och fältverksamhet samt strandbadsverksamhet på sommaren. Verksamheterna är inkluderande med trygga arenor i ett växande och ungdomsrikt stadsdelsområde. Verksamhetsutbudet är innovativt utifrån en aktiv omvärldsbevakning.

Parklekar och fritidsgårdar använder ungas intressen för musik, dans, friluftsliv, djur, skate, och dirtbike som verktyg för att locka och inspirera till nya aktiviteter och därigenom stärka ungas självkänsla. Fritidsverksamheterna arbetar förebyggande och motverkar destruktiva beteenden, rasism och droger. Parkleksverksamheten med rörelse och utomhusaktiviteter värnas. Parkleken är en mötesplats i närområdet som inspirerar till spontana aktiviteter och ger liv åt gamla lektraditioner. Fältassistenter verkar uppsökande och förebyggande med gängbearbetning på gator och torg. De arbetar på individ- grupp- och samhällsnivå och samverkar med skola, polis, föreningslivet, frivilligorganisationer, socialtjänsten m.fl.

Utrymme ges för integrationsarbete i samverkan med verksamheter, föreningsliv, frivilligorganisationer m.fl. där målet är att skapa lokala nätverk. En särskild samverkanssatsning på unga vuxna ska ske genom det planerade Allhuset. Under sommarlovet erbjuds områdets barn och unga sommarverksamhet på fyra strandbad samt kollo.

2.3 Kultur och föreningsverksamhet

Stadsdelens kulturliv är självständigt och oberoende och utgör en del av stadsdelsområdets profil samt ger inspiration till brett lokalt medborgarengagemang.

Genom riktad kommunikation och nätverksbildande insatser engagerar förvaltningen samverkan kring lokala kulturaktiviteter. Samverkan sker med föreningar, frivilligorganisationer, näringsliv, verksamheter, bostadsbolag m.fl. Målet är ett rikt och tillgängligt kulturliv som involverar och engagerar människor, uppmuntrar till aktivitet och eget skapande men också till inspiration och rekreation. Stadsdelens kulturliv verkar för inflytande, integration och mångfald, vilket bidrar till trygghet och trivsel.

En fortsatt satsning på områdena Smedshagen, Hässelby Gård och Grimsta, där lokala områdesgrupper verkar utifrån ett mångkulturellt synsätt med mål att främja delaktighet. Genom medborgardialog och processinriktat arbete byggs broar mellan olika generationer, intressen och etniska grupper.

Insatser som främjar innovativa och tillgängliga kulturella mötesplatser stöttas för att Hässelby-Vällingby ska vara ett levande stadsdelsområde. I samverkan med ungdomsverksamheter och föreningsliv riktas särskilda satsningar mot ungdomar och unga vuxna. Förvaltningen arbetar utifrån stadens kulturstrategiska plan "För, av och med unga".

2.4 Äldreomsorg

I Hässelby-Vällingby förväntas antalet personer som är 80 år och äldre minska med 7 % mellan 2010 och 2014. Antalet äldre 80-89 år minskar med 385 personer medan antalet över 90 år ökar med 117 personer. Åldersgruppen 65-79 år förväntas öka under samma period med 9 % (588 personer).

Behovet av hemtjänst förväntas vara relativt konstant under perioden, möjligen öka något, och behovet av vård- och omsorgsboende förväntas öka något med hänsyn till att antalet äldre över 90 år ökar. Därmed förväntas kostnaderna för vård och omsorg öka. För personer i åldergruppen 65-79 (ca 6 400) förväntas behovet av en anpassad bostad öka, då många är bosatta i svårtillgängliga egna hus eller flerbostadshus utan hiss. Dessa personer med litet omvårdnadsbehov är inte aktuella för vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg, vilket bedöms innebära ökad efterfrågan på trygghetsboende.

Upphandling

Hässelgårdens vård- och omsorgsboende hus A kommer att upphandlas under 2011 och hus C kommer att tomställas under slutet av året och kontraktet är uppsagt till 31 december 2011.

Stadsdelen har sett över behovet av boendeplatser och bedömer att behovet kan tillgodoses av de många privata aktörerna som finns på marknaden. Förvaltningen har för avsikt att se över möjligheten att köpa platser för psykiatriboendet som för närvarande är evakuerat till Bromma sjukhus. Flera privata aktörer har visat intresse för att bygga boendeplatser i Vattenfalls gamla lokaler i Räcksta som kan stå färdiga i början av 2013.

Kompetens- och kvalitetsutveckling

För att behålla hög kvalitet inom äldreomsorgen är det viktigt med en hög andel medarbetare som har grundutbildning. Förvaltningen arbetar strategiskt för att all omvårdnadspersonal som saknar grundutbildning (900 gymnasiepoäng) ska erhålla vidareutbildning.

För att uppnå detta ingår äldreomsorgen i projektet ArbetSam som bedriver arbetsplatsförlagd vårdutbildning. Språkutveckling är ett fortsatt prioriterat område, där utbildningssatsningar fortgår. Vidareutbildning pågår även inom andra områden där det behövs specialistkompetens exempelvis inom demensvård samt kost och nutrition. Ökade kostnader ses på grund av vikarietäckning.

Utvecklingsbehov i och med införda valfrihetssystem

En följd av valfriheten har blivit ett svåröverskådligt och föränderligt antal aktörer. Biståndshandläggarnas konsumentvägledande uppdrag är svårt att fullgöra på ett sakligt sätt då det inte är möjligt att hålla sig uppdaterad om de för närvarande, 87 aktuella hemtjänstutförarna i Hässelby-Vällingby samt därutöver stadens 169 vård- och omsorgsboenden. Då antalet utförare är så många blir det svårt för de äldre att få en säker överblick när utförare ska väljas.

En ökande andel av brukarna väljer hemtjänst i privat regi. Den minskade efterfrågan av kommunal hemtjänst innebär att personalvolymen måste anpassas. Risk finns för viss övertalighet.

Prioriteringar och effektiviseringar

För att säkerställa att beställda insatser blir utförda samt att kontrollera att rätt ersättning utgår behöver fler uppföljningsbesök göras hos såväl brukare med hemtjänstinsatser som hos boende på vård- och omsorgsboende. Intensifierad uppföljning av biståndsbesluten är nödvändig. Detta förutsätter effektivare organisation med biståndshandläggare som är specialinriktade på detta uppdrag. En sådan organisationsanpassning har påbörjats.

Biståndshandläggarnas uppdrag har också blivit mer mångfacetterat. Att utveckla olika spetskompetenser bland handläggarna kommer att vara prioriterat under planperioden.

Förvaltningen kommer att fortsätta med kvalitetsarbetet för att äldre ska känna sig trygga och att omsorgen ska präglas av respekt, integritet och självbestämmande. Arbetet med patientsäkerhet är också prioriterat. Resultaten från brukarundersökningarna analyseras varje år för att identifiera angelägna utvecklingsområden.

2.5 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kvalitetsuppföljning

Två viktiga uppdrag för förvaltningen är att säkerställa hög kvalitet, dels i den fortsatta upphandlingsprocessen, dels i uppföljningen av genomförda upphandlingar. Arbetet ska ske systematiskt och enligt plan. Mot slutet av planperioden löper flera entreprenadavtal ut och nya upphandlingar kommer att göras.

Arbete

Behovet av lönearbete har ökat för personer med lindrig utvecklingsstörning och neuropsykiatriska diagnoser. Det behövs fler aktörer och ytterligare verksamhetsformer, som med stöd av t.ex. coachning och andra insatser kan ta emot personer med olika former av funktionsnedsättning på arbetsmarknaden. Genom ökat samarbete med arbetsförmedlingen förmedlas kunskapen om målgrupperna som på sikt kan leda till fler lönearbeten.

Samarbetet med entreprenörer som driver de upphandlade dagliga verksamheterna fortsätter. Arbetet med att hitta nya arbetstillfällen och nya verksamhetsformer för målgruppen fortsätter hos entreprenörerna.

Boendeplanering

Befolkningsstrukturen i stadsdelen har förändrats på senare år och denna utveckling fortsätter. Allt fler har en bakgrund utanför Norden och kontakter kommer att behöva utvecklas med föreningar, brukare samt anhöriga eller ställföreträdare för att föra en dialog om framtida behov av boende. Förvaltningen behöver utveckla sina kunskaper inom området.

Dialogen med anhöriga till personer som är beviljade bostad och daglig verksamhet inom stadsdelen enligt LSS fortsätter. Utifrån inventering av framtida behov av boende och synpunkter, fortsätter förvaltningen att verka för att gruppboende och servicelägenheter inrättas i aktuella nybyggnadsprojekt.

Anhörigstöd

Ett projekt genomförs för att implementera arbetet med anhörigstöd och kartlägga befintliga insatser som grund för utveckling av anhörigstöd till personer under 65 år med långvarig sjukdom eller fysiska eller psykiska funktionsnedsättningar. Projektets fokus är främst Enheten för funktionsnedsättning och Utförarenheten för personligt stöd. Målgrupper är anhöriga, samverkansparter, anställda inom enheterna och frivilligorganisationer.

Enheten för personligt stöd

Verksamheten med personlig assistans kommer att utveckla användningen av data-teknik för att bättre ta tillvara personalens resurser samt skapa större tidseffektivitet när det gäller dokumentation.

Nya arbetsformer och metoder behöver utvecklas då målgruppen som får den beviljade insatsen har andra funktionsnedsättningar än de som utförarenheterna har haft hand om tidigare. För att möta dessa förändringar kommer fokus att läggas på att öka personalens kompetens om nya målgrupper.

Fortsatt dialog behövs kring bemötandefrågor med inriktning på kunskap, värderingar, inlevelse och samarbete. För att genomföra förändringar och utveckla verksamheter är det därför viktigt med en kontinuerlig dialog i personalgrupperna och genom dialog på brukar- och anhörigmöten ta tillvara brukares och anhörigas kunskap och erfarenhet.

2.6 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Barn och ungdom

Antal anmälningarna till barn- och ungdomsenheten under 2010 uppgick till drygt 1 650. Ca 800 rörde barn 0-12 år och ca 850 ungdomar 13-20 år. Många anmälningar innehåller mycket allvarlig problematik som kräver stora resurser från förvaltningens sida. Förvaltningens ambition är att barnfamiljers problem ska lösas på hemmaplan.

Andelen familjer med komplex problematik har ökat. Många har flyttat in från Järvastadsdelarna och många har kommit som flyktingar med anknytning till re-

dan boende i Hässelby-Vällingby. En kategori barn som ibland ej kan bo kvar hemma, är de som kommit till Sverige ett antal år efter föräldrarna. Relationsproblemet uppstår ofta i och med att man varit åtskilda under en längre period.

Antalet nya ärenden med familjevåld (partnervåld) har ökat. Oftast handlar det om kvinnomisshandel och där barn bevittnat våld. Inte sällan förekommer s.k. hedersrelaterad problematik. Ärenden med barn med misstänkt misshandel har ökat. Bra metoder att arbeta med våldsproblemik behöver utvecklas ytterligare vad gäller stöd och påverkansprogram för såväl de vuxna som barnen i dessa familjer.

Olika former av kriminalitet är en vanlig orsak till anmälan av ungdomar. Vanligt är rån mot jämnåriga. Det är också vanligt att dessa ungdomar har missbruksproblemik. Skolfrånvaro är också ett område att arbeta vidare med. Bra samverkan med inriktning att utveckla bättre metoder pågår.

Generellt kommer samverkan även fortsättningsvis att ha fokus på polis, skola, BUP och fritiden för att komma till rätta med ungdomsproblemik. Tidiga insatser för de yngre barnen är mycket viktiga. Även samverkan mellan socialtjänst och förskola ska prioriteras.

Barnutredare har sedan organisationsförändringen 2010 ett tätare samarbete med Kvinnofridsteamet. Samarbetet kommer att utvecklas ytterligare i syfte att motivera flera föräldrar till att ta emot insatser direkt riktade till barnet (t.ex. Trappansamtal) och i syfte att få fler våldsutövare att genomgå s.k. Vaska-samtal.

I Västerort pågår ett utvecklingsarbete genom projektet Relationsvåldscentrum i samarbete med bl.a. polisen. För 2011 finansieras verksamheten av berörda stadsdelar och länskommuner. Förvaltningens ambition är att Relationsvåldscentrum ska finnas kvar och planerar för detta under hela perioden.

Inflyttningen av familjer med stora hjälpbehov kommer sannolikt att fortsätta under perioden. Det är av största vikt att avsätta resurser att möta de behov som uppkommer och vända utvecklingen. De senaste årens socioekonomiska förändringar i stadsdelen har börjat få genomslag i resursfördelningssystemet men fortfarande finns en eftersläpning. Det är också nödvändigt att det finns resurser dels för ett rättssäkert utredningsarbete och dels för att kunna göra tillräckligt genomgripande insatser i enskilda ärenden.

Familjestödsenheten inom barn och ungdom

Inom Familjestödsenheten kommer arbetet med att utveckla det uppsökande och förebyggande arbetet att vara i fokus under planperioden. En målmedveten satsning på samarbetet med frivilligorganisationer sker liksom en utökad samverkan med förskoleverksamheten inom stadsdelen. Diverse samverkansprojekt med övriga stadsdelar inom Västerort prioriteras för att i ett tidigt skede hitta arbetsmetoder som motverkar utanförskap.

Förvaltningen erhöll 2010 medel till genomförande av projekt "Föräldrastödslinjen" från Länsstyrelsen. Projektet syftar till att utveckla uppsökande och förebyggande arbete. Föräldrastöd erbjuds via föräldrastödstelefon som är bemannad varje dag. En familjebehandlare ger råd och stöd samt hänvisar sökande föräldrar till rätt instanser i samhället och till de frivilligorganisationer som enheten har kontakt med. I enskilda fall erbjuds tre familjesamtal om det bedöms finnas behov av det.

Enheten har en fältförlagd socialsekreterare som arbetar förebyggande med barn och ungdomar som har ett normbrytande beteende. Barn och ungdomar kan själva ta kontakt. Forskning har visat att ett normbrytande beteende i tidiga år ofta fortsätter. Det är därför viktigt att det uppsökande och förebyggande arbetet kan utökas och utvecklas.

Gruppverksamheten vid familjecentren som riktar sig till föräldrar utvecklas under perioden. Familjecentren är viktiga för att nå t.ex. unga föräldrar och invandrade föräldrar för att de ska komma in i sociala sammanhang och få större kunskap om det svenska samhället.

Behovet av aktiva förebyggande insatser bedöms öka inte minst för att undvika dyra placeringar. Det är viktigt att avsätta resurser för att ”ta hem” barn och ungdomar från dyra akuta placeringar och i stället hitta lösningar på hemmaplan tillsammans med familjerna.

Våld inom familjen är ett problemområde som ständigt ökar inom stadsdelen. Familjestödsenheten möter denna problembild med att vidareutbilda personalen inom området.

Socialpsykiatrin

Inför 2011 beslutade kommunfullmäktige om ersättningsnivåer inom socialpsykiatrins valfrihetssystem. Det nya systemet kommer att ställa krav på kommunikationen mellan beställare och utförare. Utbildning genomförs under 2011.

Ca 300 personer är aktuella för insats inom socialpsykiatrin. En viss ökning kan förväntas beroende på befolkningsökningen. Kategorierna unga och personer med barn blir vanligare, likaså personer med diagnosen posttraumatiska stressyndrom. Hässelby-Vällingby ligger mycket högt, jämfört med andra stadsdelar och övriga kommuner i länet, när det gäller andel av befolkningen som under perioden 1997-2004 fick diagnosen psykos och hade kontakt med landstingets psykiatri under året 2003. Under senare år har antalet personer med diagnosen ADHD ökat i stadsdelen.

Antalet korttidsboende på hem för vård och boenden (HVB) har ökat något under 2010. Det är förvaltningens strävan att köpa platser med lägre dygnspris samt att kostnaderna vid nya placeringar delas med landstinget enligt gällande samverkansöverenskommelse.

Hemflyttning till stadsdelsområdet sker genom omdisponering av befintliga lägenheter vid särskilda boenden, stödboende och träningslägenheter, och ett flexibelt utnyttjande av de samlade resurserna. Fortsatt hemflyttning förutsätter individuellt utformade stödinsatser samt eventuellt ytterligare ett gruppboende samt fortsatt god tillgång till tränings- och försökslägenheter. Planering finns även för ett stödboende i Johannelund där nybyggnation planeras under kommande år.

Vuxnenheten

Att utveckla tydliga metoder tillsammans med hyresvärdar för att förhindra vräkningar är ett fortsatt behov. Interna rutiner och metoder inom förvaltningen finns. Det behöver tillkomma ett resultatriktat arbete tillsammans med hyresvärdar inom stadsdelen.

Unga vuxna med missbruk har sedan några år varit i majoritet av de som nyaktualiserats inom vuxenenheten. Här finns fler kvinnor än i de äldre grupperna och den vanligaste formen av missbruk är narkotiska preparat. Det är viktigt att ha arbetsätt som gynnar att få kontakt snabbt och lätt för denna målgrupp. Att nå unga vuxna är angeläget då det ger lägre framtida kostnader genom minskad rekrytering till långvarigt missbruk. Utvärderingsresultat visar att rehabiliteringsmöjligheterna är mycket gynnsamma i de yngre åldersgrupperna. De arbetsmetoder som används för unga vuxna behöver kunna fortsätta inom Vuxenenheten.

Ungefär hälften av antalet aktuella klienter under en månad är personer med långvarig problematik av missbruk, ofta i kombination av hemlöshet, psykiatriska och fysiska diagnoser. Dessa är mycket resurskrävande under långa perioder, ofta aktuella flera år i sträck. Det kräver såväl personalinsatser inom enheten som att hitta insatser med boende och stöd. Nya former av boenden prövas genom att stadsdelsförvaltningen deltar i projekt Bostad Först. Det kommer finnas ytterligare fortsatt behov av boenden för denna målgrupp under planperioden i kombination av arbetsmetoder för att möta behov i form av daglig tillsyn och ett värdigt bemötande.

Det är viktigt för personer med långvarig och komplex hemlöshetsproblematik att ha möjlighet till träningslägenhet och att kunna komma vidare till ett eget förstahandskontrakt. Inom stadsdelen finns många pågående insatser i träningslägenheter och det är viktigt att det finns ett fortsatt utbud av resurser för att kunna göra tillräckligt genomgripande insatser i dessa.

Ett daghärberge (Vistet) finns i Hässelby som finansieras med budgetförstärkning av centrala medelsreserven. Förvaltningens ambition är att verksamheten ska fortsätta bedrivas i samverkan med de kyrkliga församlingarna. Ett förslag om att bedriva enligt liknande koncept i Vällingby centrum finns under utredning.

Missbruksutredningar genomförs med en metod som kallas ASI. Den ger förutom bra stöd för individen i utredningen även ett bra stöd för gruppnivå för verksamheten. Det är viktigt att det finns ett fortsatt stöd för det uppföljningsarbetet som krävs inom socialförvaltningen, Stockholm stad. Detta för att kunna jämföra och förstå behov för planering och insatser.

Under våren 2011 presenteras regeringens missbruksutredning. Utredningens uppdrag är att göra en samlad översyn över den svenska missbruks- och beroendevården utifrån kommunernas, landstingens och statens insatser. Den kan komma att innebära omfattande förändringar för Vuxenenhetens uppdrag.

2.7 Stadsmiljöverksamhet

Det sker stora förändringar i stadsmiljön med många byggnationer av bostäder och bostadskomplement. Vällingby-Råcksta, ABC-staden, genomgår en stor förnyelseprocess med bl. a. projektet "Vällingby parkstad" och omfattande bostadsexploateringar. I Hässelby exploateras området vid Johannelundstoppen (Lövsta allé) med 500 lägenheter med varierande upplåtelseform.

Vid exploateringar tas till stor del befintliga ytor för lek och rekreation i anspråk, vilket tillsammans med den stora inflyttningen av barn i området innebär att nya lekplatser och bollplaner måste anläggas i anslutning till de nya bostäderna. Det är angeläget att s.k grönkompensation utgår i samband med exploateringsaffären, så att finansieringen av ersättningsytor säkras.

En lokal parkplan har upprättats och används som ett planeringsinstrument för utveckling av parker och grönområden.

Under år 2007 genomfördes en översyn av fördelningsnyckeln för stadsmiljöverksamheten. Den av kommunfullmäktige antagna fördelningsnyckeln innebär för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, liksom för övriga tre stadsdelsnämnder i Västerort, att resurstilldelningen successivt minskat. För Hässelby-Vällingby upp-gick minskningen, bara mellan 2010 och 2011, till ca 20 %. En översyn av fördel-ningsnyckeln bör ske till år 2012.

2.8 Flyktingmottagande

Flyktingmottagandet påverkas av omvärldshändelser och förändringar i lagstiftningen. Arbetsförmedlingen har fått huvudansvaret för etablering av flyktingar på arbetsmarknaden och ansvarar även till viss del för den ekonomiska ersättningen. Hur detta kommer att påverka tillströmningen av ärenden för försörjningsstöd vid en eventuell ny flyktringvåg är mycket osäkert.

2.9 Ekonomiskt bistånd

Många av hushållen som är beroende av ekonomiskt bistånd har varit beroende av detta under lång tid. Många står långt från arbetsmarknaden beroende på ohälsa, socialt utanförskap och bristande kunskaper i svenska. Denna problembild kommer sannolikt att bestå under perioden även om arbetsmarknaden förbättras. Det är viktigt att bemanningen inom området ekonomiskt bistånd är god och att utvecklingen för bättre arbetsförhållanden fortsätter för att motverka hög personalomsättning.

Bostadslöshet till följd av att den enskilde eller familjen inte har kommit in på bostadsmarknaden i Stockholm bedöms också vara ett fortsatt problem som skapar otrygghet för de barn som tvings flytta runt mellan tillfälliga lösningar. Bostadslösheten leder också till att de vuxna får svårare att uppnå egen försörjning. Det vräkningsförebyggande arbetet måste fortgå och utvecklas.

Ett stadsövergripande projekt har arbetat fram ett förslag till gemensamt program för budget- och skuldrådgivning i staden. Vidare utökas målgrupperna för skuld-sanering genom lagändring. Båda dessa omständigheter kan leda till en ökad efterfrågan av budget- och skuldrådgivning i stadsdelen.

2.10 Arbetsmarknadsåtgärder

Förvaltningens arbetsträning i egen regi är en värdefull resurs för att erbjuda personer som står långt från arbetsmarknaden en väg till arbete. Behovet av arbetsträning och arbetsprövning för personer som är aktuella för försörjningsstöd bedöms öka. Arbetet med att driva och utveckla arbetsträning och praktik måste fortgå.

2.11 Övrigt

Ledarskap

”Ett ledarskap som är tydligt, kommunikativt och närvarande med fokus på uppdraget” - det är ett av nämndens mål kopplat till kommunfullmäktiges mål 2.4 ”Stockholms stad som arbetsgivare ska erbjuda spännande och utmanande arbeten”. Förvaltningens ledarskapspolicy syftar till att tydliggöra synen och grundläggande krav på ledarskapet. På motsvarande sätt är syftet med medarbetarpolicyn att beskriva vad medarbetarskapet innebär och klargöra förväntningar och grundläggande krav på medarbetarna.

Samverkansöverenskommelsen uppdaterades 2010 med ny dagordning och ny skrivning om dialog på arbetsplatsträffar, som förväntas öka delaktighet och engagemang i utvecklingen av förvaltningens olika verksamheter. I samma anda genomförs EU-projektet ”Verksamhet och hälsa”, som ska pågå under två år. Det kommer att utgå från en metod som innebär att enheternas övergripande mål och åtaganden på ett strukturerat sätt bryts ner och följs upp kontinuerligt i arbetslaget. Arbetssätt och metoder förväntas sedan spridas till alla enheter inom förvaltningen.

Under hösten 2011 genomförs en medarbetarenkät och arbetet med resultatet av den kommer att vara en prioriterad fråga under 2011-2012.

Förvaltningens obligatoriska utbildning för alla chefer kommer fortsätta inom områdena personal, ekonomi, arbetsmiljö, kommunikation, hälsa, rehabilitering m.m. Hässelby-Vällingby befinner sig i en omstruktureringsprocess då ett stort antal verksamheter konkurransutsätts. Detta ställer stora krav på ledarskapet. Utbildning i att leda i förändring och avveckling är ett angeläget område som kommer att fokuseras.

Ledarförsörjning inom förskolan uppmärksammas mot bakgrund av att hälften av förskolecheferna avgår med ålderspension under planperioden. Strategisk rekrytering av nya ledare är en viktig framgångsfaktor för en attraktiv arbetsgivare. I detta arbete kommer olika personlighetstest att användas.

Hälsa

Förvaltningen har ett sjukfrånvarotal med genomsnitt på 7,7 % för år 2010. Vid en jämförelse mellan helårssiffrorna för 2009 och 2010 har sjukfrånvarotalet minskat med 2,5 procentenheter. Hässelby-Vällingby är f.n. den förvaltning som har minskat sin sjukfrånvaro mest mellan de två senaste 12-månadersperioderna. Förvaltningen har satt ett mål för 2011 på 6,8 %, men kommer att justera ner det i tertialrapport 1.

Det är inom *äldreomsorgsavdelningens* yrkesgrupper som de högsta sjukfrånvarotalen finns. EU-projektet ”Verksamhet och hälsa” kommer att under två år arbeta med i första hand enheter inom äldreomsorgsavdelningen och avdelningen för förskoleverksamhet. Målet är att minska korttidssjukfrånvaron och förebygga ytterligare långtidssjukfrånvaro och därmed skapa hälsosamma, effektiva och attraktiva arbetsplatser. Ohälsa ska förebyggas och hälsa främjas genom att chefer och medarbetare formulerar individuella mål och åtaganden och att medarbetarna ges ökat inflytande över sin arbetssituation.

För att stödja cheferna i deras rehabiliteringsansvar och för att effektivisera arbetet fortsätter personalavdelningen att samordna särskilda rehabiliteringsmöten på förvaltningen med Försäkringskassan och företagshälsovården varannan vecka. Förvaltningen följer upp sjukfrånvaron genom möten var tredje månad där personalavdelningen träffar alla chefer en och en.

I det dagliga arbetet för alla chefer måste arbetet med aktiv rehabilitering och andra insatser som medverkar till ett gott arbetsklimat fortsätta. Det är viktigt att stärka det hälsofrämjande perspektivet i det systematiska arbetsmiljöarbetet, att ta fasta på friskfaktorerna på arbetsplatsen och att öka medvetenheten om hälsa och förutsättningar för hälsa. Personalavdelningen avser fortsätta samarbetet med Väddö folkhögskola och under 10 veckor ta emot en praktikant från utbildningen av hälsopedagoger varje vårtermin.

Med företagshälsovården som partner, ett 30-tal utbildade hälsocoacher och medvetna chefer kommer förvaltningen att öka satsningen på hälsofrämjande arbete. Det friska ledarskapet innebär att ta upp hälsofrågor i medarbetarsamtal, på arbetsplatsträffar och i andra sammanhang. Satsningen på friskvård i form av eget gym och olika gympa- och avspänningspass fortsätter.

Medarbetarnas kompetensnivå

Medarbetarnas kompetensnivå ska utvärderas och planeras en gång om året vid medarbetarsamtal med den enskilde. Det ska vara tydligt för både chef och medarbetare att båda har ansvar för att medarbetarna har aktuell kompetens. Personalavdelningen blir mer aktiv i verksamhetsområdenas arbete med kompetensutveckling genom stadens övergripande uppdrag kring individuella kompetensutvecklingsplaner. I verksamhetsplan 2011 har nämnden en indikator med ett årsmål på att 100 % av medarbetarna ska ha en individuell utvecklingsplan.

Jämställdhet och mångfald

Förvaltningen har tagit fram en Jämställdhets- och mångfaldsplan som gäller till 2012. Varje enhet ska som ett led i arbetet med jämställdhets- och mångfaldsfrågorna särskilt gå igenom de frågor i medarbetarenkäten som rör mångfald och jämställdhet. För 2013-2015 ska planen ses över och uppdateras enligt Ernst & Youngs utvärdering i april 2010.

För att få en fortsatt jämförelse har förvaltningen valt att beställa nyckeltal från Jämix under de närmsta åren. Lönekartläggning görs varje år inför lönerevision och det som redovisas där och i Jämix-talen, och som eventuellt visar osakliga löneskillnader eller andra förhållanden, ska få uppmärksamhet och åtgärdas.

Vid rekrytering av ledare i organisationen ska förvaltningen i ännu större grad se till att mångfalden i chefsgruppen totalt speglar mångfalden hos medborgarna.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

Kommunfullmäktiges plan ger Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd en minskad budget åren 2012-2014. Kostnadsökningar till följd av löneavtal, hyresökningar m.m. beräknas därför behöva täckas av ytterligare effektiviseringar i verksamheterna. Enligt plan (prestationsförändringar ingår ej):

Anslag (mnkr)	Budget 2011	Plan 2012	Plan 2013	Plan 2014
Kostnader	1 492,2	1 490,5	1 489,8	1 489,8
Intäkter	-43,7	-43,7	-43,7	-43,7
Stadsdelsnämnd netto	1 448,8	1 446,8	1 446,1	1 449,1
Förändring		-2,0	-0,7	0,0
Befolkning (USK)	66057	67780	69196	70053

Förvaltningen har verksamheter där tilldelad budget inte täcker verksamhetens kostnader (se 3.1). Arbetet med att nå en ekonomi i balans med budget inom dessa verksamheter sker löpande med stöd av nogsam uppföljning av både ekonomi och prestations- och nyckeltalsutveckling samt prognosarbete. Åtgärder tas fram då budgetunderskott befaras. Dessa åtgärder är dock inte tillräckliga utan budgettillskott erfordras från andra verksamheter inom nämndens ansvarsområde.

Stadsdelsnämndernas uppdrag har förändrats till att allt mer vara beställare av insatser. Ersättningen till utförarna bestäms i allt större utsträckning av kommunfullmäktige, vilket begränsar förvaltningens möjligheter till rationalisering och effektivisering.

Fortsatt fokus på kostnadseffektivitet för alla verksamheter gäller under planperioden. Förvaltningens månadsuppföljning kommer att utvecklas för att skapa ett bredare perspektiv kring ekonomi och verksamhetsuppföljning. Det ska till exempel bli tydligare att kunna se sambanden mellan hög kvalitet, låg sjukfrånvaro och en god ekonomi. Arbetet med att nå vision 2030 kommer att fortgå.

3.1 Drift

Ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsstöd och flyktmottagning

Befolkningen i Hässelby-Vällingby har ökat under senare år och kommer att öka fram över. Det innebär att antalet personer som har behov av försörjningsstöd förväntas öka. Den fortsatta inflyttningen ställer ökade finansiella krav på förvaltningen. Budgettilldelningen för ekonomiskt bistånd för 2011 var 16,8 mnkr lägre än kostnaderna 2010. Förvaltningen ser med oro på det finansiella läget då antal hushåll inte har minskat utan en mindre ökning registrerades de sista månaderna i 2010. Även arbetsförmedlingens minskade anslag till aktivitetsstöd påverkar behoven av ekonomiskt bistånd.

Inom ekonomiskt bistånd har stora insatser gjorts under 2010 för att minska och effektivisera arbetet med utbetalningarna av försörjningsstöd. Arbetet pågår för att hantera felaktiga utbetalningar och säkerställa korrekt hantering av bedömningar av socialbidrag enligt Socialtjänstförvaltningens ”Vägledning i arbetet mot felaktiga utbetalningar”.

Omsorg om personer med funktionsnedsättning

Verksamheten har uppvisat underskott flera år i rad, år 2009 var underskottet 9,6 mnkr och 2010 10,9 mnkr. De medel, som beräknas i stadens resursfördelningssystem är inte tillräckliga för att finansiera verksamheten. Inom stadsdelen finns två privata vårdgivare som tillsammans har tre gruppbofästigheter som vänder sig till personer som har diagnoserna autism eller autismsliknande tillstånd. Gruppbofästigheterna har en verksamhetsinriktning med vårddygnspriser som ligger betydligt över vad resursfördelningssystemet ger som ersättning till stadsdelsnämnden. Betalningsansvaret åvilar Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd i och med att de som placeras blir folkbokförda i Hässelby. Det prestationsrelaterade budgettilldelningen visar på ett underskott om 14 mnkr för 2011. Nästan alla gruppbofästigheter är idag upphandlade verksamheter. Utrymmet för prioriteringar inom budgeten begränsas av stadens centralt fastställda pengnivåer.

Individ- och familjeomsorg

Inom Individ- och familjeomsorgen är akuta insatser i form av t.ex. jourhemsplaceringar kostnadsdrivande och åtgärder för att hålla budget pågår fortlöpande. Verksamheten inom socialpsykiatriska verksamheten har visat underskott tidigare år och budgetarbete med att finna kostnadseffektiva placeringar pågår ständigt. I och med kvalitetsupphandlingar med fasta priser av boenden minskar utrymmet för omprioriteringar av budget.

Äldreomsorg

Ersättningsbeloppen till utförarna för de olika behovsnivåerna har ökat vilket medför ökade kostnader för beställaren. Ersättningsnivåerna inom hemtjänst täcker idag inte gångtid, tid för dokumentation för utföraren eller personalmöten. Utföraren får ersättning endast för faktisk tid som utförs hos brukaren. Detta utgör en risk att en för liten del av biståndsbedömd tid går till brukarna. Ersättningssystemet behöver utredas på nytt. Kvalitetsarbete pågår ständigt för att säkerställa att myndighetssektionens beslut är enligt lagar och regler samt är kostnadseffektiva.

Stadsdelsmiljö

Stadsdelsmiljö har sedan 2007 fått minskad budget genom fördelningsnyckeln. Budgeten är idag på en sådan nivå att skötsel av park och strandbad i stadsdelen kan komma att påverkas, främst gräsklippning och planerat underhåll. Renhållning och trygghetsskapande åtgärder kommer att prioriteras.

Förskola

Lokalkostnaderna inom förskola kommer att öka till följd av nybyggnationer medför dyrare lokaler. Utrymmet som omfördelats till andra verksamheter minskar framöver.

3.2 Investeringar

Investeringar i parker och grönområden

En del parkinvesteringar fördelas direkt till stadsdelsnämnderna med hjälp av fördelningsnycklar. En större del av tillgänglig investeringsvolym fördelas efter ansökan. Under planperioden söker nämnden investeringsmedel för följande projekt i prioriterad ordning. Samråd har skett med trafikkontoret.

Projekt/År (Mnkr)	2012	2013	2014
Ny lekplats i Nälsta	5,0	1,0	-
Parkplan	-	2,0	-
Ådalen plaskdamm	-	-	3,0
Guldet parklek	-	-	0,5

Kompletterande underlag per investeringsobjekt har lämnats i särskild ordning till trafikkontoret.

4. Övriga redovisningar

IT-stödet till stadsdelens olika verksamhet förbättras fortlöpande genom utvecklande av befintliga och nya IT-system i dialog med stadens IT-leverantörer. Administrativa processer, t.ex. inom inköps- och behörighetsadministrationen, effektiviseras. Webbtekniken utnyttjas i högre grad både i det interna arbetet och för extern information samt som ett stöd för valfrihetsinsatserna. Flera s.k. e-tjänster startas de närmaste åren och via webbplatsen. E-tjänsterna utvecklas framför allt av staden centralt men anpassas till stadsdelsförvaltningens verksamhet.

Stadsdelsförvaltningarnas krav och förbättringsförslag avseende IT-utveckling formuleras och kanaliseras genom *utvecklingsmodellen*, som är stadens organisation för att arbeta med verksamhetsutveckling med hjälp av IT.

Det är angeläget att utveckla IT-stödet till förskoleverksamheten de kommande åren. En översyn av datakommunikationslösningarna till förskolorna behöver göras för att möjliggöra nyttjandet av IT som ett pedagogiskt hjälpmedel. En utveckling av metoder och arbetssätt för användandet av IT i verksamheten behövs.

5. Lokalförsörjningsplan

I stadsdelsområdet pågår bostadsbyggande i en hög takt under en lång tid framöver. Bostadsbyggnadsprogrammet beräknas fram till år 2018 generera en befolkningsökning om ca 5 000 invånare eller ca 8 %, enligt USK (2010). Befolkningen i stadsdelsområdet utvecklas enligt:

År	2011	2013	2018
Total befolkning c:a	64 000	67 000	69 000

Stadsdelsförvaltningsstand kommer under år 2011 att ha följande sammansättning:

ningens lokalbe-

Förskolor	30 777 kvm
Socialtjänst - nsvkiskt funktionshindrade lokal	3 988 kvm
Socialtjänst - funktionsnedsättning	8 015 kvm
Äldreomsorg	34 284 kvm
Administrativa & verksamhetslokaler (Sdf-huset)	8 265 kvm
Tomställda lokaler	?
Övriga lokaler	3 226 kvm
Summa ca	98 563

Hysesförändringar

Förvaltningen uppskattar kostnadsökningar för lägenhets- och lokalkostnader exponerade mot förändringar av KPI till ca 1,5 % på årsbasis.

Sammanfattande synpunkter

Samlad bedömning av nämndens nuvarande lokaler, i relation till behov

Det föreligger idag ett underskott på förskoleplatser i stadsdelarna Vällingby, Hässelby strand och Hässelby gård. När det gäller äldreomsorgen så föreligger det idag ett litet överskott på platser. I övriga verksamheter råder det idag inom stadsdelsnämndens ansvarsområde i stort sett balans mellan tillgång och efterfrågan.

Samlad bedömning av förändringar i lokalbehov med hänsyn till befolkningsutvecklingen

Tidvis uppstår underkapacitet för förskoleplatser i expansiva områden eftersom processerna för att ta fram nya lokaler är tidskrävande. Förvaltningen har svårt att få igenom projekt då kostnaderna för ny- och tillbyggnader är höga. Inhyrningen av försöks-, stöd- och träningslägenheter kommer att öka något på grund av den ökade inflyttningen. Inom äldreomsorgen väntas minskade behov under treårsperioden.

Sammanfattning av planerade förändringar i lokalbeståndet och strategi

Förskolelokalerna behöver utökas för att klara ökade behov. Arbetet med att tillgodose servicebehov i form av förskoleplatser fortgår. Planen är att det ska ske främst genom nybyggnad och i viss mån tillbyggnad av förskolor. En fördel med nybyggnad är att mindre förskolor i dåligt skick kan rivras.

Omständigheter som hindrar ett effektivt och rationellt lokalutnyttjande

Det finns fortfarande underhållsbehov i lägenheterna inom främst Skolörtens äldreboende. Förvaltningen besiktar själv lägenheterna för att korta tiderna som lägenheterna står tomma inför underhåll. I övrigt har genomförda rationaliseringar de senaste åren lett till att lokalutnyttjandet är effektivt inom de flesta verksamheter.

Långsiktig och översiktlig bedömning av lokalkostnadernas utveckling över tiden

Den beräknade ökningen med ca 5000 invånare till år 2018 kommer att ställa krav på fortsatt effektivisering om inte lokalkostnaderna ska öka på sikt.

Med utgångspunkt i nuvarande lokalkostnader för verksamheten och framtida behov kan lokalernas bruttokostnader (inklusive lägenheterna) uppskattas enligt:

Lokaltyp /År	2011	2012	2013
Förskolor	34,3	35,0	36,0
Socialtjänst	21,7	22,0	22,2
Äldreomsorg	48,7	44,7	46,0
Administration mm	10,5	10,7	11,0
Tomställda lokaler	2,8	1,5	1,5
Övriga lokaler	2,9	3,1	3,3
Summa	120,9	117,0	120,0

I de översiktligt uppskattade lokalkostnaderna har viss hänsyn tagits till den raka avskrivningen inom staden och hyreshöjningar i de förhyrda lokalerna. En sänkning av hyreskostnaderna med ca 4 mnkr sker mellan 2011 och 2012 pga avvecklingen av Hus-C på Hässelgården. Dock behöver uppgifterna studeras mer i detalj om vittgående värderingar och val ska göras.

5.1 Inledning

Förskola

För att möta det ökade trycket på att få fram nya förskoleplatser p.g.a. bostadsutbyggnaden föreligger behov av ytterligare förskolelokaler i stadsdelarna Hässelby gård, Hässelby strand och Vällingby. Nybyggnation av förskolor ger möjlighet att slå ihop mindre förskolor och avveckla lokaler i sämre skick.

Psykisk funktionsnedsättning

För lokaler och lägenheter för psykisk funktionsnedsättning råder balans mellan tillgång och efterfrågan. Behovet väntas dock öka i takt med befolkningsökningen.

Fysisk funktionsnedsättning

Obalans mellan tillgång och efterfrågan råder i staden när det gäller lägenheter för personer med funktionsnedsättning. Efterfrågan är större än tillgången och behoven väntas öka i takt med befolkningsökningen.

Äldreomsorg

Behovet av lokaler förväntas minska något under planperioden.

Administration

Lokalerna på Hässelby Torg 20-22 m.fl. utnyttjas fullt ut för administration och olika verksamheter.

Övriga lokaler

När det gäller övriga lokaler är uppfattningen den att behov och efterfrågan är i balans.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskola

Befolkningen i ålderssegmentet 1-5 år uppgår enligt senaste statistikuppgift från USK (2010) till ca 4 341 barn. Stadsdelens förskoleverksamhet kan i dag tillhandahålla totalt 3 850 platser. Då inräknas både allmän förskola, familjedaghem och enskilt drivna förskolor. Befolkningsprognosen för antalet 1-5-åringar i befolkningen är 4 645 individer år 2014 därefter beräknas antalet minska till 4 418 individer år 2018.

Psykisk funktionsnedsättning

Befolkningsökningen med c:a 5,3 % (åren 2011-14) innebär att behoven av insatser ökar i motsvarande grad.

Fysisk funktionsnedsättning

Befolkningsprognosen visar på ett ökat antal invånare vilket i motsvarande grad bedöms öka antalet personer som behöver omsorg.

Äldreomsorg

I Hässelby-Vällingby ökar, enligt senaste prognos, antalet personer som är 90 år och äldre med 156 personer medan antalet inom åldersgruppen 80-89 år minskar med 782 personer mellan åren 2010 och 2018. Åldersgruppen 65-79 år förväntas öka med 507 personer mellan åren 2010 och 2018.

Erfarenhetsmässigt ökar efterfrågan på gruppboende för personer med demenssjukdom för åldersgruppen över 90 år. Det gäller även personer som närmar sig 90 år inom åldersgruppen 80-89 år. Om behovet av demensboende ökar med anledning av detta, kan det tillgodoses genom omdisponering inom stadsdelens befintliga vård- och omsorgsboenden.

Administration

Det kan antas att personalen för vissa verksamheter i de stadsdelsgemensamma lokalerna ökar i paritet med befolkningsökningen, eftersom verksamheten riktas mot medborgarna.

Övriga lokaler

Med anledning av att befolkningen ökar kan det bli aktuellt att inrätta ytterligare verksamhetslokaler.

5.3 Kapacitet

Förskola

Förvaltningen har idag 51 förskolor i drift om totalt 29 192 kvm lokaler för totalt 2350 barn. Kapacitetsutnyttjandet är idag c:a 100%. Det går i genomsnitt ca 46 barn på varje förskola och varje plats upptar i genomsnitt 12,4 kvm.

Psykisk funktionsnedsättning

Det totala antalet platser i boenden och lägenheter är c:a 110 st i socialtjänsten och 51 i socialpsykiatri och samtliga dessa platser utnyttjas vilket ger ett kapacitetsutnyttjande om 100 %. Ca 300 kvm lokaler disponeras för Familjecenter, Öppenvårdsenhet, Ungdomsmottagning och Hemvårdslokal samt för arbetsträningsverksamhet. Ungdomsmottagningen hyrs i samverkan med Bromma stadsdelsnämnd och Landstinget. Hässelby-Vällingby står för 25 % av lokalkostnaden, ca 100 tkr/år.

Vuxenenheten disponerar c:a 6 500 kvm för jour-, försöks-, och träningslägenheter. Vuxenenheten disponerar även en lokal om 92 kvm för öppen verksamhet för missbrukare. Inom socialpsykiatri disponeras 850 kvm lokaler för sysselsättning och fritid m.m.

Fysisk funktionsnedsättning

Det totala antalet platser i boenden och lägenheter är 78 st och samtliga dessa platser utnyttjas vilket ger ett kapacitetsutnyttjande om 100%. Totalt disponeras 5753 kvm för olika slag av boenden samt 2 157 kvm för daglig verksamhet vilket ger en lokalyta om 8 015 kvm.

Äldreomsorg

Det totala antalet platser i äldreboendena är 483. Hässelgårdens (45), Brommas (30), Skolörtens (180) och Koppargårdens (228) lägenheter. I början av mars stod 74 lägenheter tomma pga ombyggnad främst i Hässelgården. Kapacitetsutnyttjandet var i början av mars ca 96 %. Lokaler för äldreomsorg omfattar ca 34 000 kvm i form av sjukhem, gruppboenden, ålderdomshem, servicehus, dagverksamhet och lokaler för hemtjänstpersonal.

Administration

Stadsdelsförvaltningens huvudkontor rymmer inte bara administration utan även en hel del verksamheter. Lokalerna omfattar ca 300 arbetsplatser på ca 6 995 kvm (ca 23 kvm/arbetsplats). Förvaltningens administration använder en begränsad del av dessa lokaler, verksamheterna använder huvuddelen.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskola

För att anpassa lokalbeståndet i proportion till befolkningsökningen erfordras ytterligare ca 275 förskoleplatser till och med 2014. Detta vid en uppskattad täckningsgrad om 90 % av befolkningen. Hänsyn har tagits till att allmän förskola för 3 åringar införs under perioden.

De befintliga förskolelokalerna är i behov av renovering och uppgradering när det gäller skick och standard, verksamhetsanpassning, utvändigt miljö mm. Flertalet lokaler är ca 25 år eller äldre, det innebär att bl.a. värmesystemen har brister och att ventilationsinstallationer samt kök inte följer dagens krav och regler. Äldre förskolor med stort underhållsbehov, otidsenliga planlösningar mm. bör fasas ut och ersättas med nya förskolor.

Utförandeprojekt - Beslutsstatus

Flera projekt pågår för att täcka behoven av förskoleplatser. Projekten åskådliggörs nedan. Uppgifter om tillkommande platser är preliminära. Definitiva kapacitetstal kommer att anges i respektive förhyrningsärende, inriktnings- och genomförandebeslut.

Beslutsstatus											
Förskolor	Förstudie	Start-PM	Utredning	Inrikt.beslut	Förslagsh.	Genomf.besl.	Upphandling	Entreprenad	Skyddsord	Avslutning	
Blomsterkungsvägen 235	X	X	X								
Måbärsstigen 39 – utbyggnad	X	X	X	X	X	X	X	X			
Håsjögränd 10-12	X	X	X								
Johannelund - ny förskola	X										
Snödroppsgränd 27	X										
Björnidegränd 189	X	X	X								
Mirabellbacken - Nytt grepp	X	X	X								
Enspännargatan 25	X										

x anger vilket skede som pågår i mars 2011

Noteringar:

Blomsterkungsvägen: Om- och nybyggnad. Verksamheten har evakuerats till paviljonger på Lingonrisgränd p.g.a. brister i lokalerna. Innan hyrestiden på paviljongen går ut ska stadsdelen ha renoverat/byggt en ny förskola på tomten. Utredning pågår.

Måbärsstigen: Tillbyggnad.

Förskolan byggs ut med 36 platser. Beräknas stå klar 2011.

Håsjögränd 10-12: Nybyggnad.

Förskola planeras med 60-72 platser. Kan stå klar tidigast 2013.

Johannelund: Nybyggnad.

I samband med bostadsexploateringen vid Johannelund /Lövsta Allé har en förskoletomt planerats. Den privata förskoleentreprenören Pysslingen vill bygga en förskola med 60-90 platser. Förskolan kan stå klar tidigast år 2012-13.

Snödroppsgränd 27: Utbyggnad.

Förskolan är en 2-avdelningsförskola som planeras byggas till med 2 avdelningar eller ca 34 platser. Förskolan beräknas stå klar tidigast 2013.

Björnidegränd 189: Nybyggnad.

Förskola planeras med 60-72 platser. Kan stå klar tidigast 2013.

Mirabellbacken: Nybyggnad.

En ny förskola för c:a 90 platser planeras. Kan stå klar tidigast 2012-13.

Enspännargatan 25: Nybyggnad.

Förskola planeras med 60-72 platser. Kan stå klar tidigast 2013.

Psykisk funktionsnedsättning

Lokalbeståndet bedöms öka på lång sikt i proportion till befolkningsökningen. En kontinuerlig översyn av lokalerna pågår för att totalt minska lokalhyrornas andel av budget. Aktuella projekt anges nedan. Uppgifter om kostnader anges i respektive förhyrningsärende, inriktnings- och genomförandebeslut.

Beslutsstatus	Förstudie	Start-PM	Utredning	Inrikt.beslut	Best.	Förslagsh.	Genomf.besl.	Upphandling	Entreprenad	Avslutning
Johannelund/Lövsta Allé, gruppbofastad 10 st stödlägenheter och 1 st servicebofastad										

Noteringar: Johannelund. 10 stödlägenheter och 1 servicebofastad har begärts för socialpsykiatri.

Fysisk funktionsnedsättning

Antalet lägenheter behöver på sikt utökas. Förvaltningen utreder och återkommer till nämnden med underlag för beslut. De projekt som är aktuella för att inrätta nya enheter presenteras nedan. Uppgifter om kostnader anges i respektive förhyrningsärende, inriktnings- och genomförandebeslut.

Beslutsstatus	Förstudie	Start-PM	Utredning	Inrikt.beslut	Best.	Förslagsh.	Genomf.besl.	Upphandling	Entreprenad	Avslutning
Johannelund / Lövsta Allé, gruppbofastad 8 lgh										
Vattenfallet, i Räcksta, 10+1 lägenheter										

Noteringar: Johannelund Avdelningen har begärt en gruppbofastad med 7 lägenheter och 1 servicebofastad i Johannelund. Inflyttning beräknas tidigast under 2012-13.

Vattenfallet 2. I det planerade bostadsområdet i Räcksta har avdelningen begärt 10 servicelägenheter och 1 för personal. Inflyttning beräknas tidigast till 2013.

Äldreomsorg

Planerade omstruktureringar gäller främst lokalerna på Hässelgården. Projekt som är aktuella antingen för att inrätta nya enheter, för att uppfylla myndighetsanmärkningar, avveckling eller andra lokalåtgärder anges nedan med notering om ärendenas beslutsstatus. Gällande kostnader anges i respektive avvecklings- eller förhyrningsärende, inriktnings- och genomförandebeslut.

Beslutsstatus	Förstudie	Start-PM	Utredning	Inrikt.beslut	Best.	Förslagsh.	Genomf.besl.	Upphandling	Entreprenad	Avslutning
Äldreomsorg										
Hässelgården, ombyggnad	X	X	X	X	X	X	X	X	X	

x anger vilket skede som pågår i mars 2011

Hässelgården: En ombyggnad av lägenheternas badrum pågår av arbetsmiljöskäl i hus A. Inflyttning planeras till oktober 2011.

Administration och verksamheter: Förändringar i lokalerna kan behöva genomföras om behovet av kontorsplatser ökar. Det gäller i första hand verksamheter som är direkt kopplade till folkmängdsökningen, flyktingmottagandet och andra behov inom socialtjänsten.

Övriga lokaler: Begränsade förändringar.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskola

Förvaltningen bedömer att de totala kostnaderna för förskolelokalerna kommer att öka på grund av befolkningsökningen. Förvaltningen planerar utöver detta att tillsammans med SISAB modernisera ett antal objekt vilket också bidrar till ökade hyreskostnader under perioden.

Hyreskostnaden för en förskoleplats år 2011 uppgår i genomsnitt till ca 15 000 kr per plats, exklusive öppen förskola och allmän förskola. År 2011 har förskolorna en hyreskostnad på ca 34,3 mnkr/år. Öppen förskola och allmän förskola har en hyreskostnad 0,2 mnkr/år. För år 2011 beräknas de samlade hyreskostnaderna bli:

Bruttohyreskostnad år 2011	34,3 mnkr
Hyresintäkt 2011	0 mnkr

Psykisk funktionsnedsättning

Förvaltningen bedömer att kostnaderna för lokalbeståndet när det gäller lägenheter ökar i proportion till befolkningsökningen.

Bruttohyreskostnad år 2011	11,1 mnkr
Intäkt 2011	10,0 mnkr

Fysisk funktionsnedsättning

Förvaltningen bedömer att kostnadsförändringen för lokalbeståndet ökar i proportion till befolkningsökningen. För lägenheter exponerade mot kostnadsförändringar är hänsyn tagen till uppskattad ökning med 1,5 % på årsbasis. För 2011 förväntas lokalkostnaderna för denna del inom avdelningens ansvarsområde uppgå till:

Bruttohyreskostnad år 2011	10,6 mnkr
Intäkt 2011 *)	5,5 mnkr

*) Uppskattat värde då resultatet av dom i hyresnämnden ej ännu summerats vid lokalförsörjningsplanens sammanställning

Äldreomsorg

Förvaltningen bedömer att hyreskostnaderna kommer att öka på grund av den ombyggnad av Hässelgården som inletts. En motverkande faktor till ökade kostnader är att alltfler lägenhetskontrakt går in i blockförhyrning varvid de tar en del av kostnaderna för gemensamhetslokalerna.

Bruttohyreskostnad år 2011	48,7 mnkr
Intäkt 2011	27,0 mnkr



Administration

Förvaltningen ska öka effektiviteten i lokalerna för att möta de eventuella behov som uppstår på grund av befolkningsökningen.

Bruttohyreskostnad år 2011	10,5 mnkr
Intäkt 2011	0,3 mnkr

Övriga

Övriga lokaler utgör ca 3 226 kvm och utgörs av parklekar och fritidsgårdar. Förvaltningen väntar inga större förändringar för övriga lokaler. Hyrorna för parklekarna är fr.o.m. januari 2011 670 tkr.

Bruttohyreskostnad år 2011	2,9 mnkr
Intäkt 2011	0,0 mnkr

5.6 Övrigt

Förskolan på Fyrklöversbackarna kan komma att rivas pga bostadsutbyggnad. Den har tidigare varit objekt för utbyggnad. För att ersätta den kommer ytterligare minst en ny förskola om 4 avdelningar behöva byggas med start c:a 2013.

Äldreomsorg. Delar av kostnaderna för tomställda lokaler kan hänskjutas till uthyrda lägenheter i samband med byte av hyresgäst.